

stă înaintea unor comparative sintetice și se pare că are un rol afectiv. În alte situații însă particola «*mai*» este morfemizată, ca să ne exprimăm astfel, deoarece constituie unicul indiciu al categoriei gramaticale a gradului comparativ. Exemple: *m'éc'ik mai v'e'l'ikz̃ dl'a fódbal* — «o minge mai mare, de fotbal»; *tap'ér'ič'ă yavór'ut inákšə mai pal'il'itěná* — «acum lumea vorbește altfel, mai pretențios».

Este un fapt cunoscut că particula «*mai*» în componența comparativului se întâlnește în graiurile ucrainene carpatice. Unii cercetători nu pun cîtusi de puțin la îndoială proveniența acestui cuvînt din limba romînă⁶². Alții, dimpotrivă, explică prezența cuvîntului «*mai*» în graiurile slave carpatice pornind de la prefixul superlativului *най > най*⁶³. Sintem de părere că «*mai*» din componența formelor de comparativ prezente în graiurile slave carpatice, nu poate fi explicat satisfăcător fără a se accepta legătura sa cu «*mai*» din limba romînă. Ne întemeiem această părere pe următoarele considerații: 1) nici unul dintre graiurile ucrainene sau ruse care nu au fost în contact cu graiuri romînești nu cunoaște forme de comparativ similare⁶⁴; 2) graiurile ruse din alte părți ale teritoriului R.P.R. cunosc, ca și graiul de la Socolinți, procedeul de formare a comparativului cu «*mai*»⁶⁵; 3) în graiul rus de la Socolinți, pe lângă valoarea sa de morfem al gradului comparativ, cuvîntul *mai* are și alt sens, de asemenea existent în limba romînă și cu totul străin prefixului slav *най-* (care, după V. Pogorelov, ar fi evoluat ulterior, în graiul rușilor carpatici, în *най*). Astfel, în romînește spunem nu numai: «X. este *mai* voinic ca Y». («*mai*» = valoare comparativă), ci și «*Ai mai* fost pe la X?» (valoare de adverb temporal). Acest al doilea sens al cuvîntului «*mai*» există și în graiul rușilor de la Socolinți: *mai b'yl'i i u dru'ic* — «ați mai fost și pe la alții?». Ni se pare puțin probabil ca în graiul de la Socolinți să fi existat inițial (sub influența graiurilor localnice ucrainene) morfemul «*mai*» < *най* < *най*, care apoi s-a îmbogățit cu valoarea a doua, existentă numai în limba romînă. Cel mult s-ar putea admite că pătrunderea cuvîntului «*mai*» din limba romînă în graiul de la Socolinți a fost favorizată de împrejurarea că «*mai*» ca morfem al comparativului există în graiurile ucrainene dimprejur⁶⁶, despre care am vorbit mai sus. Din graiul acestor ucraineni, azi bilingvi, ambele sensuri ale cuvîntului «*mai*» trebuie să fi pătruns și în graiurile carpato-ruse, deoarece V. Pogorelov citează și exemple de «*mai*» cu alt sens decît cel comparativ, fără a le explica însă⁶⁷.

⁶² V. D. Scheludko, *op. cit.*, p. 138, serie: *mal* — fast, mehr < rum. *mai* — fast beinahe. De aceeași părere sînt S. Pușcariu, «Dacoromania» X, pp. 1—2, pp. 69—70: «Bulgărisme în graiurile carpato-ruse?» și Emil Petrovici, *Note slavo-romine*, II, «Dacoromania» X, p. a II-a, 1943, p. 346.

⁶³ V. Pogorelov, *op. cit.*, pp. 35—36 și 57.

⁶⁴ V. Программа собирания сведений для составления диалектологического атласа русского языка. Moscova, 1946, p. 33, pct. 93 cf. S. B. Bromlei, *Формы сравнительной степени в русских говорах в свете данных диалектологического атласа*, articol publicat în *Материалы и исследования по русской диалектологии*, vol. I, Moscova, 1959, pp. 56—85.

⁶⁵ Vezi V. Arvinte, *op. cit.*, p. 56. Același lucru l-am constatat cu prilejul anchetelor făcute de noi în Brătești (raion Pașcani), Ghindărești (raion Hârșova), Juri-lovea (raion Istria) și alte localități din R.P.R. unde se vorbesc graiuri vâlcicoruse.

⁶⁶ Despre «*mai*» în graiul huțulilor cf. I. Pătruț, *op. cit.*, exemple la pp. 29, 38, 47. Același lucru în satul Dărmănești (Hatna), v. nota 16, informator Reboșapcă Teofil, student la IMG.

⁶⁷ *Op. cit.*, p. 59.